

Nr 81

Kungl. Maj:ts proposition rörande ratifikation av en konvention om social trygghet mellan Sverige och Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland; given Stockholms slott den 8 februari 1957.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över social-ärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att godkänna, att Sverige ratificerar en den 9 juni 1956 undertecknad konvention om social trygghet mellan Sverige och Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland.

GUSTAF ADOLF

John Ericsson

Propositionens innehåll

I propositionen föreslås, att riksdagen godkänner ratifikation av en den 9 juni 1956 undertecknad konvention om social trygghet mellan Sverige och Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland. Konventionen, som bygger på likställighets- och ömsesidighetsprinciperna, avser medicinska förmåner och kontantförmåner vid sjukdom, förmåner från ålders-, invalid- och efterlevandepensioneringen samt yrkesskade- och arbetslöshetsförsäkringarna ävensom moderskapförmåner, barnbidrag och socialhjälp.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 8 feb-
ruari 1957.*

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, NÄSGÅRD, KLING, ELIASSON.

Efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Ericsson, fråga om *ratifikation av en konvention om social trygghet mellan Sverige och Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland* samt anför.

Sedan svenska regeringen inbjudit brittiska regeringen till förhandlingar för avslutande av en konvention om social trygghet mellan Sverige och Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland, har sådana förhandlingar ägt rum i Stockholm den 18—29 april 1955 och i London den 31 oktober—den 5 november samma år.

Över ett preliminärt förslag till svensk-brittisk konvention som uppgjordes under förhandlingarna i Stockholm har, såvitt angår vårt land, yttrandet inhämtats från socialstyrelsen, pensionsstyrelsen, riksförsäkringsanstalten, arbetsmarknadsstyrelsen, medicinalstyrelsen, kommerskollegium, utlänningskommissionen, Svenska arbetsgivareföreningen, Landsorganisationen i Sverige, Tjänstemännens centralorganisation, Svenska sjukkasseförbundet, Svenska stadsförbundet och Svenska landstingsförbundet. Därvid har vissa erinringar framställts, vilka såvitt möjligt blivit beaktade vid de fortsatta förhandlingarna. Dessa har resulterat i ett slutligt konventionsförslag, som den 11 maj 1956 för Sveriges del godkänkts av Kungl. Maj:t och den 9 juni 1956 undertecknats i Stockholm.

Konventionen innehåller bestämmelser om att den skall ratificeras. Den träder i kraft första dagen i den andra månaden efter den då ratifikationsinstrumenten utväxlats. Frågan om ratifikation torde böra underställas riksdagen och jag anhåller nu att få anmäla detta spörsmål.

Konventionen har upprättats på svenska och engelska språken. Den svenska texten torde få som bilaga fogas vid statsrådsprotokollet i detta ärende.

I inledningen till konventionen anges dess syfte vara att såvitt möjligt likställa de båda ländernas medborgare vid tillämpningen av någotdera lan-

dets lagstiftning om social trygghet och att möjliggöra för dessa medborgare att under vistelse i det ena landet antingen bibehålla rättigheter, som förvärvats enligt det andra landets lagstiftning, eller erhålla motsvarande rättigheter enligt det förra landets lagstiftning.

Konventionen innehåller fyra delar. I första delen upptages vissa definitioner och dessutom bestämmelser om konventionens omfattning i materiellt hänseende. I den andra delen fastslås likställighetsprincipen, varjämte vissa regler gives med avseende å frågan vilket lands lagstiftning som skall tillämpas. Den tredje delen innehåller de särskilda bestämmelser som skall gälla för de olika förmångsgränarna. I den fjärde slutligen finns intagna vissa gemensamma bestämmelser samt regler av teknisk natur.

I *första delen artikel 1* har upptagits ett antal definitioner. Rörande dessa torde i huvudsak få hänvisas till konventionstexten. Jag vill här endast fästa uppmärksamheten på att med »Förenade Konungariket» förstås i konventionen den europeiska delen av det brittiska imperiet eller, närmare bestämt, England, Skottland, Wales, Nordirland och ön Man, under det att med brittisk »medborgare» avses medborgare i Förenade Konungariket med kolonier. Betydelsen av dessa båda definitioner kommer att något närmare beröras i samband med kommentaren till artikel 9, för vars tillämpning de är av särskilt intresse.

Konventionens omfattning i materiellt hänseende fastställs i *artikel 2*. Konventionen spänner över mycket stora delar av det sociala fältet. För Sveriges del blir den tillämplig på såväl lagstiftningen om de egentliga socialförsäkringarna, nämligen den allmänna sjukförsäkringen med moderskapshjälpen, arbetslöshetsförsäkringen, folkpensioneringen och yrkesskadeförsäkringen, som lagstiftningen om vissa närstående socialförmåner, nämligen kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel, viss invaliditetsförebyggande verksamhet, arbets- och vanförevård, förebyggande mödra- och barnavård, mödrahjälp, bidrag till änkor och änklingar med barn samt de allmänna och särskilda barnbidragen ävensom lagstiftningen om socialhjälp. Vad angår konventionens omfattning i avseende å den brittiska lagstiftningen må hänvisas till den uppräknig, som återfinnes i artikel 2 mom. 1) under litt. a). De brittiska folkförsäkringslagarna avser förmåner vid sjukdom, invaliditet, arbetslöshet, moderskap, ålderdom och yrkesskador, bidrag till änkor och föräldralösa barn ävensom begravningshjälp. Folkhälsolagarna, som är helt fristående från den brittiska socialförsäkringslagstiftningen, omfattar läkarvård, sjukhusvård, läkemedel, sjukresor samt vård vid havandeskap och barnsbörd. Folkhjälpslagarna motsvarar närmast vår socialhjälpstagstiftning. Vissa närmare uppgifter rörande innehållet i den brittiska lagstiftningen skall lämnas i det följande i samband med att de speciella bestämmelserna för de olika förmångsgränarna berörs.

Konventionen skall vidare äga tillämpning på lagstiftning som innebär ändring eller komplettering av den förut nämnda lagstiftningen; dock skall

sådan ändring eller sådant tillägg, som innebär tillämpning av överenskommelse rörande social trygghet som det ena landet slutit med tredje land, tillämpas endast om de fördragsslutande länderna träffar överenskommelse därom. Denna undantagsbestämmelse har närmast föranletts av det förhållandet, att en överenskommelse, som Förenade Konungariket sluter med annat land om tillämpning av den brittiska lagstiftningen på det senare landets medborgare, blir att anse som en del av denna lagstiftning i vad överenskommelsen innebär ändring i eller tillägg till lagstiftningen.

I *andra delen artikel 3* fastslås likställighetsprincipen, dvs. att medborgare i det ena landet skall i fråga om skyldigheter och rättigheter enligt det andra landets lagstiftning vara likställd med detta lands egna medborgare. Denna princip har emellertid inte kunnat helt genomföras; såsom framgår av det följande uppställer nämligen konventionen i vissa fall särskilda villkor för att det ena landets medborgare skall erhålla det andra landets förmåner.

Genom artikel 3 besvaras även frågan om vilket lands lagstiftning som skall tillämpas i varje särskilt fall. Artikeln innebär i detta avseende, att svensk medborgare i Förenade Konungariket omfattas av den brittiska lagstiftning, som konventionen avser, samt att brittisk medborgare i Sverige omfattas av motsvarande svenska lagstiftning. Inte heller denna regel har kunnat genomföras utan undantag. I *artiklarna 4—8* har nämligen upptagits ett antal specialregler för särskilda kategorier av medborgare i de båda länderna, nämligen dels för vissa personer, som är bosatta i ett av länderna och av arbetsgivare i detta land användes till arbete i det andra landet, dels för vissa arbetstagare ombord på fartyg eller flygplan och dels för diplomatisk och liknande personal. Beträffande dessa specialregler, som föranletts av praktiska hänsyn, torde få hänvisas till konventionstexten.

I *tredje delen* av konventionen upptages särskilda bestämmelser rörande de olika grenarna av social trygghet.

Artikel 9 avser medicinska förmåner. Vad angår Förenade Konungariket åsyftas härmed de förmåner, som utgår enligt de brittiska folkhälsolagarna. Enligt dessa lagar erhåller envar, som vistas i Förenade Konungariket, oberoende av nationalitet eller vistelsetidens längd, bl. a. läkarevård och sjukhusvård å allmän sal gratis samt läkemedel mot en ringa avgift för varje recept. För Sveriges dels förstås med medicinska förmåner sjukvårdsförmåner enligt lagstiftningen rörande allmän sjukförsäkring ävensom kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel, åtgärder inom den statliga och statsunderstödda invaliditetsförebyggande verksamheten, statlig och statsunderstödd arbets- och vanförevård samt förebyggande mödra- och barnavård.

I artikel 9 mom. 1) fastslås, att svensk medborgare, som är bosatt i något av de båda länderna, skall under vistelse i Förenade Konungariket vara likställd med där bosatt brittisk medborgare i fråga om rätt till detta lands

medicinska förmåner. Det bör observeras, att stadgandet endast äger tillämpning å sådana svenska medborgare, som vistas i Förenade Konungariket, varmed enligt artikel 1 avses England, Skottland, Wales, Nordirland och ön Man, och som är bosatta antingen där eller i Sverige. En svensk, som är bosatt exempelvis i Förenta staterna eller i en brittisk koloni, kan således inte på konventionen grunda någon rätt till medicinska förmåner under vistelse i England. Att bosättning i Sverige eller i den europeiska delen av det brittiska imperiet uppställts som villkor för att en svensk medborgare skall komma i åtnjutande av ifrågavarande brittiska förmåner beror på att, såsom framgår av mom. 3) i artikeln, ett motsvarande villkor ansetts böra uppställas från svensk sida.

Vad angår artikel 9 mom. 2) må till en början erinras om att den svenska obligatoriska sjukförsäkringen omfattar dels svenska medborgare, som är bosatta här i riket, och dels utlänningar och statslösa personer, som är bosatta och mantalsskrivna härstädes. Enligt en i sjukförsäkringslagen intagen fullmakt äger Konungen emellertid träffa överenskommelse med främmande makt om tillämpning av lagen helt eller delvis på andra utlänningar eller statslösa än de nyss nämnda under förutsättning att de vistas här i riket. Av artikel 3 jämförd med artikel 2 litt. b) följer, att brittiska medborgare i likhet med svenska medborgare kommer att omfattas av den obligatoriska sjukförsäkringen, därest de är bosatta i Sverige. Det för utlänningar i allmänhet gällande kravet på mantalsskrivning slopas alltså, såvitt angår brittiska medborgare. Vad nu sagts gäller beträffande alla, som enligt definitionen i artikel 1 litt. c) är att anse som brittiska medborgare. De briter, som sålunda vinner inträde i svenska sjukkassor, skall vara likställda med svenska medborgare i fråga om rätt att åtnjuta svenska medicinska förmåner såväl i Sverige som i andra länder. En bestämmelse härom har upptagits i artikel 9 mom. 2).

Enligt artikel 9 mom. 3) skall svenska medicinska förmåner i vissa fall utgå även till brittiska medborgare, som inte är medlemmar i svensk sjuk-kassa. Stadgandet härom tar sikte på brittiska medborgare, som uppehåller sig i Sverige men som inte kan anses bosatta här, t. ex. turister och personer, som mera tillfälligt besöker Sverige i affärsangelägenheter. För att svenska medicinska förmåner skall utgå till denna kategori kräves — förutom att vederbörande vistas i Sverige — att han är bosatt i den i artikel 1 litt. b) angivna europeiska delen av det brittiska riket. En brittisk medborgare, som är bosatt i någon till imperiet hörande koloni eller i ett tredje land, äger således inte under vistelse i Sverige komma i åtnjutande av ifrågavarande förmåner. Att dessa förmåner skall utgå för den händelse vederbörande är bosatt i Sverige, följer redan av artikel 9 mom. 2) och hade därför inte — såsom skett — behövt nämnas i mom. 3).

Av artikel 3 följer, att brittiska medborgare, som vinner inträde i svensk sjuk-kassa, skall betala avgifter till kassan enligt samma regler som gäller för svenska sjukkassememmar. Däremot skall varken sjukkasseeavgifter eller andra avgifter erläggas av brittiska medborgare, som inte är anslutna

till den svenska sjukförsäkringen. För de förmåner, som enligt artikel 9 mom. 3) utges till dem, kommer alltså något vederlag inte att utgå av de enskilda brittiska medborgarna. Enligt artikel 28 skall kostnaderna inte heller återgäldas av Förenade Konungariket. I gengäld behöver svenska medborgare, som vistas i Förenade Konungariket, inte betala några avgifter för att komma i åtnjutande av de brittiska medicinska förmånerna, vilka helt bekostas av Förenade Konungariket. Vad angår den svenska sjukförsäkringen innebär detta, att sjukkassorna å ena sidan får utge sjukvårdsförmåner till vissa briter, som tillfälligt uppehåller sig i Sverige och som inte är pliktiga att betala sjukförsäkringsavgifter, men å andra sidan befrias från skyldigheten att utge sjukvårdsförmåner till sina egna medlemmar medan dessa vistas i Förenade Konungariket. I sistnämnda hänseende må hänvisas till 5 § kungörelsen den 3 juni 1955 (nr 404) angående sjukhjälp utom riket enligt lagen om allmän sjukförsäkring. Eftersom de kostnader, som föranledes av innehållet i artikel 9 mom. 3), kan antagas komma att något-sånär motsvaras av den besparing, som uppkommer till följd av innehållet i den nyssnämnda kungörelsen, synes några betänkligheter inte behöva möta mot att sjukkassorna ålägges att svara för ifrågavarande kostnader. Detta arrangemang, vilket har stöd i 58 § sjukförsäkringslagen, överensstämmer f. ö. helt med de principer, på vilka den nordiska konventionen om social trygghet i motsvarande hänseende bygger. I likhet med vad som skett beträffande kostnaderna för sjukhjälp åt medborgare från våra nordiska grannländer, som tillfälligt vistas i Sverige, torde kostnaderna för sjukhjälp åt brittiska medborgare, som tillfälligt uppehåller sig härstädes, böra fördelas mellan sjukkassorna på sådant sätt, att en viss riskutjämning mellan olika kassor åstadkommes. Bestämmelse härom torde kunna utfärdas i administrativ ordning.

Artikel 10 avser kontantförmåner vid sjukdom. Enligt den brittiska folkförsäkringslagstiftningen krävs för rätt till sjukpenning, att vederbörande är arbetstagare (employed) eller självständig företagare (self-employed). Den som inte är yrkesarbetande (non-employed) är inte sjukförsäkrad. Vidare fordras, att ett visst antal veckoavgifter erlagts eller gottskrivits. Under sjukdom och arbetslöshet erlägges inga avgifter, men sådana gottskrives likväl. Sjukpenningtidens längd är beroende på antalet avgifter. Har mindre än 156 veckoavgifter erlagts eller gottskrivits, är sjukpenningtiden begränsad till 312 dagar (= ett år, då söndagar ej medräknas); eljest är den obegränsad, dvs. sjukpenning utgår under erforderlig tid tills vederbörande kan återgå i arbete. Sjukpenning utgår även efter det en sjukdom upphört och övergått i invaliditet. Någon skillnad mellan förmåner vid sjukdom och vid invaliditet göres sålunda ej.

I artikel 10 mom. 2) fastslås, att brittisk medborgare, som är bosatt i Sverige, skall — med visst i artikel 6 mom. 3) angivet undantag — i fråga om rätt till kontantförmåner från den allmänna sjukförsäkringen i Sverige vara likställd med svensk medborgare. Sjukhjälpstiden här är som bekant i allmänhet högst två år. I gengäld medges enligt artikelns 1 mom. svenska

medborgare, som blir sjukpenningförsäkrade i Förenade Konungariket, viss dispens från de brittiska avgiftsvillkoren. Beträffande reglerna härom, vilka erhållit sin utformning i enlighet med önskemål från brittisk sida, må här endast nämnas, att den i konventionstexten angivna tidsperioden 624 dygn (vari söndagar ej inräknas) ansetts motsvara den svenska försäkringens sjukhjälpstid. Av artikelns 3 mom. framgår, att vederbörande myndigheter lämnas rätt att medge, att den som skulle vara berättigad till kontantförmåner vid sjukdom enligt ena landets lagstiftning, om han befunne sig i detta land, skall få uppbära sådan förmån under tillfällig vistelse i det andra landet.

Bestämmelser om moderskapsförmåner ges i *artikel 11*. Den brittiska försäkringen har tre former av sådana förmåner (maternity benefits), nämligen »maternity grant», »home confinement grant» och »maternity allowance». »Maternity grant», som närmast motsvarar den svenska moderskapshjälpens grundpenning, utgår till alla kvinnor, som själva är eller vilkas män är anslutna till den brittiska folkförsäkringen. Vissa avgiftskrav skall ha uppfyllts. Motsvarande gäller »home confinement grant», som dock utgår blott vid förlossning i hemmet. För rätt till »maternity allowance», som närmast motsvarar den svenska moderskapshjälpens tilläggspenning, kräves, att kvinnan själv är försäkrad som arbetstagare eller självständig företagare samt att vissa avgiftskrav uppfyllts.

I förevarande avseende stadgas i konventionen att om kvinna, som är svensk eller brittisk medborgare och varit bosatt i Sverige, föder barn i Förenade Konungariket, skall hon erhålla »maternity grant» eller »home confinement grant» som om lagstadgade avgifter erlagts för varje vecka, då hon eller hennes man varit bosatt i Sverige. Å andra sidan fastslås, att brittisk kvinna, som föder barn i Sverige, skall — utom i visst undantagsfall — ha rätt till svenska moderskapsförmåner på samma villkor som gäller för svensk kvinna. Regler ges dessutom för förebyggande av att vederbörande uppbär förmåner från båda länderna. Anmärkas må, att tilläggspenning från den svenska moderskapsförsäkringen endast utgår till kvinna, som omedelbart före nedkomsten under minst 270 dagar i följd varit obligatoriskt försäkrad för tilläggssjukpenning. Från denna regel kan dispens ej ges. Med hänsyn härtill har dispens ej heller medgivits från det brittiska avgiftskravet för erhållande av »maternity allowance». I fråga om denna förmån gäller således endast den i artikel 3 fastslagna likställighetsprincipen.

I *artikel 12* har intagits bestämmelser om förmåner vid arbetslöshet. Den brittiska arbetslöshetsförsäkringen är obligatorisk för alla arbetstagare. Svensk och brittisk medborgare får enligt de regler, som upptagits i artikelns 1 mom., rätt att i den brittiska folkförsäkringen tillgodoräkna sig avgifter erlagda till eller gottskrivna av den svenska arbetslöshetsförsäkringen. För Sveriges del har — i likhet med vad som skett i den nordiska konventionen — endast lämnats en utfästelse att den svenska regeringen skall verka för att den svenska tillsynsmyndigheten och de svenska erkända arbetslöshetskassorna skall medgiva en motsvarande tillgodo-

räknanterätt för svensk eller brittisk medborgare, som varit ansluten till den brittiska försäkringen.

Förmånen av ålderspension behandlas i *artikel 13*. Termen ålderspension har för brittiskt vidkommande definierats i artikel 1 såsom avseende såväl »retirement pension» som »contributory old age pension». Det förra uttrycket avser ålderspension enligt de nya folkförsäkringslagarna, som trädde i kraft den 5 juli 1948. Den normala pensionsåldern är enligt dessa lagar 65 år för män och 60 år för kvinnor. »Retirement pension» utgår vid denna ålder med visst belopp i veckan under förutsättning att vederbörande dragit sig tillbaka från förvärvsarbetet. Fortsatt arbete efter den normala pensionsåldern medför ökad pension, när arbetet upphör. Efter 70 resp. 65 års ålder utgår pensionen oberoende av om vederbörande dragit sig tillbaka från arbete eller ej. Vissa avgiftskrav måste vidare ha uppfyllts. »Contributory old age pension» avser ålderspension som utgår enligt den tidigare gällande lagstiftningen till den som redan börjat uppbära pension före den 5 juli 1948.

I likhet med vad som gäller enligt bl. a. den nordiska konventionen har i nu förevarande konvention stadgats en väntetid av fem år. Dispens från det enligt brittisk lagstiftning gällande avgiftskravet skall sålunda i viss utsträckning beviljas svensk medborgare, som varit bosatt i Förenade Konungariket oavbrutet minst fem år omedelbart innan han ansöker om ålderspension där. För att brittisk medborgare skall erhålla ålderspension enligt svensk lagstiftning fordras att han omedelbart innan ansökan göres vistats oavbrutet minst fem år i Sverige. Dock äger han, om han vid angivna tidpunkt uppbar invalidpension, sjukbidrag, änkepension eller änke- eller änklingsbidrag enligt svensk lagstiftning, rätt att få sådan förmån ersatt av ålderspension, även om han ej uppfyller kravet på vistelse här fem år. Därigenom förebygges ett uppehåll vid övergång från invalidförmån till ålderspension.

Av kommentaren till artikel 10 framgår, att sjukpenning enligt brittisk lagstiftning utgår även efter det sjukdom upphört och övergått i invaliditet samt att en sjukhjälpstid om 624 dagar i Förenade Konungariket ansetts motsvara vår sjukhjälpstid om två år. I *artikel 14*, som innehåller bestämmelser om förmåner vid nedsatt arbetsförmåga, har som en motsvarighet till den svenska folkpensioneringens invalidförmåner (invalidpension eller sjukbidrag) upptagits brittisk sjukpenningförmån för tiden utöver 624 dagar. Som villkor för erhållande av de svenska förmånerna har uppställts, att vederbörande vistats i Sverige oavbrutet minst ett år före ansökningsdagen samt att han under denna vistelse minst ett år varit i stånd att utöva normal förvärvsverksamhet. För uppfyllande av det brittiska avgiftsvillkoret, enligt vilket kräves sammanlagt 156 veckoavgifter för att brittisk sjukpenningförmån skall utgå utan särskild tidsbegränsning, medges att avgifter får tillgodoräknas för varje vecka då vederbörande varit bosatt och haft förvärvsarbete i Sverige; dock måste under alla omständigheter minst 52 veckoavgifter ha erlagts till den brittiska försäkringen.

I *artikel 15* behandlas efterlevandeförmåner. För svensk del avses därmed folkpensioneringens änkepension samt änke- och änklingsbidragen och för brittiskt vidkommande åsyftas enligt folkförsäkringslagarna utgående s. k. widow's benefits, omfattande i huvudsak tre slag av förmåner, nämligen »widow's allowance», »widowed mother's allowance» och »widow's pension». För rätt till de brittiska förmånerna krävs som regel att den avlidne mannen erlagt eller gottskrivits vissa avgifter.

I likhet med vad som överenskommits beträffande ålderspensioner har för tillgång till nu ifrågavarande förmåner uppställts krav på fem års väntetid. När det gäller frågan om rätt till de brittiska förmånerna för kvinna, som är svensk eller brittisk medborgare, har detta krav utformats så, att dispens från avgiftsvillkoren lämnas om antingen kvinnans man vistats i Förenade Konungariket oavbrutet minst fem år omedelbart före sin död eller hon själv vistats i detta land oavbrutet minst fem år omedelbart innan ansökan om förmån göres. Om någon av dessa förutsättningar är uppfylld, skall dispens ges från avgifter för varje vecka då mannen varit bosatt i Sverige. I fråga om rätt till de svenska förmånerna likställs brittisk medborgare med svensk, om den avlidne omedelbart före dödsfallet vistats i Sverige oavbrutet minst fem år eller åtnjöt invalidpension eller sjukbidrag samt den efterlevande vid dödsfallet stadigvarande vistades i Sverige. Den efterlevande kan emellertid även ensam kvalificera sig för ifrågavarande förmån genom att vistas i Sverige oavbrutet minst fem år omedelbart innan ansökan om förmån göres.

Artikel 16 innehåller bestämmelser om barnbidrag. Någon direkt motsvarighet till de svenska allmänna eller särskilda barnbidragen finns ej i Förenade Konungariket, där vissa av de olika förmånerna från den brittiska socialförsäkringen i stället förhöjes genom barntillägg. Emellertid utgår i vissa fall s. k. »guardian's allowance» till den som i sin vård har föräldralöst barn. Därvid fordras i regel att en av föräldrarna omfattats av den brittiska socialförsäkringen. Beträffande barn, som är svensk eller brittisk medborgare och bosatt i Förenade Konungariket, skall enligt förevarande artikel, om en av föräldrarna varit bosatt i Sverige, anses att denne varit försäkrad enligt brittisk lagstiftning.

Beträffande de svenska allmänna barnbidragen innebär konventionen inte någon utvidgning av vad som redan gäller enligt svensk lagstiftning, under det att likställighetsprincipen fastslås i fråga om de särskilda barnbidragen.

Slutligen behandlas i *artiklarna 17—19* förmåner vid yrkesskada. De brittiska försäkringsförmånerna regleras i folkförsäkringslagarna rörande yrkesskador och utgöres av huvudsakligen tre olika slag, nämligen »injury benefit», som utgör viss ersättning per vecka under högst 26 veckor från det rätt till ersättning uppstått, »disablement benefit», som utgår efter nämnda tid och är beroende på graden av arbetsoförmåga, samt vissa ersättningar till efterlevande vid dödsfall i yrkesarbetet.

Den i artikel 3 intagna likställighetsregeln kompletteras i artikel 17 med en bestämmelse att förmåner, som utgår från det ena landets försäkring, när

den yrkesskadade vistas i detta land, skall utgivas även under vistelse i det andra landet. Därjämte upptages i konventionen vissa specialregler dels för det fall att arbetstagare, som drabbats av yrkessjukdom, arbetat i farlig verksamhet i båda länderna (artikel 18) och dels för det fall att arbetstagare, som uppbär eller åtnjuter ersättning enligt det ena landets lagstiftning, drabbas av skada, som medför rätt till ersättning enligt lagstiftningen i det andra landet (artikel 19).

Vad angår social hjälp har några bestämmelser förutom det generella fastslåendet av likställighetsprincipen icke ansetts erforderliga.

Utöver de förut berörda stadgandena om de olika förmånsformerna har i konventionens tredje del intagits regler för tolkningen av uttrycken »bosatt» och »oavbruten vistelse» (artiklarna 20 och 21). Vidare gives i artiklarna 22 och 23 regler, som är av betydelse allenast för utgivandet av vissa brittiska förmåner. Artikel 24 innehåller bestämmelse till undvikande av att dubbla ålders- eller efterlevandeförmåner utgår.

I artikel 25 fastslås rätt för den, som ansöker om förmån enligt någotdera landets lagstiftning, att få ansökningen prövad utan hänsynstagande till bestämmelserna i förevarande del av konventionen. Härvid har dock undantag gjorts för fall, då vederbörande skulle kunna erhålla förmåner från båda länderna, dvs. fall som avses i artiklarna 11, 19 och 24.

Konventionens fjärde del upptager bestämmelser av teknisk natur, vilka i huvudsak överensstämmer med vad konventioner av detta slag vanligen innehåller i här berörda frågor. Här må nämnas, att enligt artikel 26 de behöriga myndigheterna skall vidtaga erforderliga administrativa åtgärder för konventionens tillämpning, hålla varandra underrättade om dylika åtgärder ävensom om ändringar i det egna landets lagstiftning, vilka påverkar konventionens tillämpning, samt bistå varandra vid konventionens tillämpning. Uttrycket behörig myndighet har närmare definierats i artikel 1 och avser för Sveriges del Konungen eller den myndighet Konungen för sådant ändamål förordnar. Av artikel 28 framgår, att vardera landet skall svara för kostnaderna för de förmåner, vilka med tillämpning av konventionen utgår enligt lagstiftningen i det landet. Enligt artikel 34 skall förmån icke utgå för tid före konventionens ikraftträdande. Rätt till förmån kan emellertid — med vissa undantag — grundas på händelse, som inträffat före ikraftträdandet. Göres i dylikt fall ansökan inom tre månader från dagen för ikraftträdandet, utges förmånen från ikraftträdandet. Vidare skall vid tillämpning av konventionen hänsyn tagas till försäkringstid före ikraftträdandet ävensom till sådan tid före ikraftträdandet, då vederbörande visats eller varit bosatt eller mantalsskriven i Sverige eller Förenade Konungariket.

Enligt artikel 37 skall konventionen gälla under ett år med förlängning på ett år i sänder, om ej uppsägning sker. Därest den upphör att gälla skall enligt artikel 35 redan förvärvade rättigheter alltjämt bestå och förhandlingar upptagas rörande sådana rättigheter, som då håller på att förvärvas enligt konventionens bestämmelser.

Såsom tidigare framhållits har brittiska medborgare, som är bosatta i den europeiska delen av imperiet, i artikel 9 mom. 3 tillförsäkrats rätt att under tillfällig vistelse i Sverige komma i åtnjutande av den svenska sjukförsäkringens sjukvårdsförmåner. Under förhandlingarna om konventionen framhölls från svensk sida, att denna bestämmelse torde komma att aktualisera spørgsmålet, huruvida utlandssvenskar på tillfälligt besök i Sverige borde tillförsäkras motsvarande förmåner, samt att ratifikation av konventionen inte torde kunna förväntas förrän detta spørgsmål blivit föremål för utredning. Frågan berördes av mig vid anmälan av propositionen nr 22 till 1956 års riksdag. Jag framhöll därvid, att det skulle te sig egendomligt, om t. ex. en engelsman vid tillfällig vistelse i Sverige skulle vara tillförsäkrad vissa förmåner, som inte skulle tillkomma en i England bosatt svensk, då han tillfälligt besökte Sverige. Vidare anförde jag, att det var min avsikt att låta utreda frågan om sjukförsäkring för utlandssvenskar på tillfälligt besök i Sverige. Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 11 maj 1956 har jag tillkallat en särskild utredningsman för att verkställa utredning i detta ämne. Då det skedde, var det min förhoppning att frågan skulle kunna lösas innan konventionen ratificerades. Enligt vad jag inhämtat kommer utredningsmannen inom kort att redovisa resultatet av sitt arbete. Såvitt nu kan bedömas är det dock mindre sannolikt, att förslag till lagstiftning i ämnet hinner framläggas för innevarande års riksdag. Från brittiskt håll har emellertid önskemål framförts om att konventionen ratificeras så snart som möjligt. Även ur svensk synpunkt är det önskvärt, att konventionen snarast träder i tillämpning. Med hänsyn härtill anser jag mig böra förordda att konventionen ratificeras, även om spørgsmålet om utlandssvenskarnas sjukförsäkring ej hinner lösas dessförinnan.

Ratifikation av konventionen synes icke förutsätta att någon ändring vidtages i hithörande svensk lagstiftning.

Vårt land har tidigare med de nordiska länderna ävensom Schweiz och Italien slutit överenskommelser avsedda att sammanlänka ländernas sociala välfärdssystem. Dessa överenskommelser liksom den nu aktuella konventionen mellan Sverige och Förenade Konungariket utgör led i det alltmer vidgade mellanfolkliga samarbetet på det socialpolitiska området. Inom en nära framtid torde fråga uppkomma om slutande av ytterligare ett antal liknande överenskommelser. Konventionerna faller i regel inom området för de Kungl. Maj:t i hithörande lagstiftning lämnade fullmakterna att träffa överenskommelser med främmande stat, men det har hittills ansetts lämpligt att riksdagen får taga del av konventionerna och godkänna deras ratificering. Så bör ske även i detta fall. Utformandet av konventionerna har emellertid numera erhållit en viss fasthet och sker efter relativt bestämda normer. När i fortsättningen överenskommelser med andra länder blir aktuella, synes följaktligen, därest de Kungl. Maj:t givna fullmakterna ej överskrides och överenskommelserna till sin uppläggning ej väsentligt avviker från tidigare ratificerade, det icke vara erforderligt att de nya avtalen förelägges riksdagen för godkännande.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag

att Kungl. Maj:t måtte genom proposition föreslå riksdagen att godkänna, att Sverige ratificerar ifrågavarande, den 9 juni 1956 undertecknade konvention om social trygghet mellan Sverige och Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Bertil Bagger-Sjöbäck

Bilaga

**Konvention om social trygghet mellan Konungariket Sverige och
Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland**

Regeringen i Konungariket Sverige och Regeringen i Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland,
vilka beslutat samverka på det socialpolitiska området,
vilka hävda principen att medborgare i det ena landet skall såvitt möjligt vara likställd med det andra landets medborgare vid tillämpningen av detta lands lagstiftning om social trygghet, och
vilka önska genomföra denna princip samt vidtaga åtgärder för att möjliggöra för deras medborgare att under vistelse i det ena landet antingen bibehålla rättigheter som förvärvats enligt det andra landets lagstiftning eller erhålla motsvarande rättigheter enligt det förre landets lagstiftning,
hava överenskommit om följande:

FÖRSTA DELEN.

Definitioner och omfattning.

Artikel 1.

I denna konvention skall

a) med »land» förstås, allt efter sammanhanget, Förenade Konungariket eller Sverige;

b) med »Förenade Konungariket» förstås England, Skottland, Wales, Nordirland och ön Man;

c) med »medborgare» förstås, vad angår Förenade Konungariket, den som är medborgare i Förenade Konungariket med kolonier och, vad angår Sverige, den som är svensk medborgare;

d) med »lagstiftning» förstås, allt efter sammanhanget, den i någon del av ettdera landet gällande lagstiftning som anges i artikel 2;

e) med »behörig myndighet» förstås, vad angår Förenade Konungariket, ministern för pensionering och folkförsäkring, hälsovårdsministern, ministern för Skottland, arbets- och folkförsäkringsministeriet för Nordirland, ministeriet för Nordirlands hälsovård och lokalförvaltning respektive ön Mans styrelse för sociala frågor och, vad angår Sverige, Konungen eller den myndighet Konungen för sådant ändamål förordnar;

f) med »barn» i förhållande till viss person förstås envar som avses med begreppet barn enligt den tillämpliga lagstiftningen och enligt denna lagstiftning är att anse som barn till ifrågavarande person eller tillhörande dennes familj;

g) med »föräldrar» förstås envar som avses med detta begrepp enligt den tillämpliga lagstiftningen;

h) med »av annan för sin försörjning beroende person» förstås vad därmed avses enligt den tillämpliga lagstiftningen;

i) med »arbetstagare» förstås envar som avses med detta begrepp (eller som jämställs med arbetstagare) enligt den tillämpliga lagstiftningen och med »arbete» förstås arbete såsom arbetstagare och uttrycken »arbета» och »arbetsgivare» åsyfta sådant arbete;

j) med »kontantförmåner» förstås pension, bidrag eller annan kontantförmån, som utgår enligt ettdera landets lagstiftning, och innefattar tillägg därtill ävensom förhöjning därav som utgår till person som är beroende av förmånstagaren för sin försörjning;

k) med »medicinska förmåner» förstås, vad angår Förenade Konungariket, förmåner som utgå enligt den i artikel 2 mom. 1 litt. a, III angivna lagstiftningen och, vad angår Sverige, sjukvårdsförmåner som utgå enligt den i nämnda mom. litt. b, I angivna lagstiftningen samt kontant- eller naturaförmåner enligt den i samma mom. under litt. b, II—IV angivna lagstiftningen;

l) med »ålderspension» förstås, vad angår Förenade Konungariket, allmän ålderspension (retirement pension) eller avgiftspension (contributory old age pension) enligt lagstiftningen i Förenade Konungariket;

m) med »fartyg» eller »flygplan» förstås, vad angår Förenade Konungariket, fartyg, som är registrerat i Förenade Konungariket, eller annat fartyg, vilket enligt Förenade Konungarikets lagstiftning är att anse såsom brittiskt och vars redare eller huvudredare, om det är flera än en redare, (owner, managing owner, manager) är bosatt eller har sitt huvudkontor där, respektive flygplan, som är registrerat i Förenade Konungariket och vars ägare eller huvuddelägare är bosatt eller har sitt huvudkontor där, och, vad angår Sverige, fartyg eller flygplan hemmahörande i Sverige.

Artikel 2.

1) Bestämmelserna i denna konvention äro tillämpliga,

- a) vad angår Förenade Konungariket, på
 - I. 1946 års folkförsäkringslag, 1946 års folkförsäkringslag för Nordirland, 1946 års folkförsäkringslag för ön Man och den före den 5 juli 1948 gällande lagstiftning som ersattes av dessa lagar,
 - II. 1946 års folkförsäkringslag (yrkesskador), 1946 års folkförsäkringslag (yrkesskador) för Nordirland och 1946 års folkförsäkringslag (yrkesskador) för ön Man,
 - III. 1946 års folkhälsolag, 1947 års folkhälsolag för Skottland, 1948 års folkhälsolag för Nordirland samt 1948 års folkhälsolag för ön Man,
 - IV. de bestämmelser i 1948 års folkhjälpslag och 1948 års folkhjälpslag för Nordirland, som avse beredande av hjälp åt hjälpbehövande personer,
 - V. de bestämmelser i 1948 års folkhjälpslag och 1949 års välfärdslag för Nordirland, som avse olika åtgärder, dock ej beredande av arbete, för hjälp åt blinda, döva eller stumma samt andra personer, som äro invalider på grund av sjukdom, skada eller medfödd vanförhet;
- b) vad angår Sverige, på den svenska lagstiftningen rörande
 - I. allmän sjukförsäkring,
 - II. kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel,
 - III. åtgärder inom den statliga och statsunderstödda invaliditetsförebyggande verksamheten ävensom statlig och statsunderstödd arbets- och vanförevård, däri inbegripen vård av dövstumma och blinda,
 - IV. förebyggande mödra- och barnavård,
 - V. moderskapshjälp och mödrahjälp,

- VI. arbetslöshetsförsäkring,
- VII. folkpensionering,
- VIII. bidrag till änkor och änklingar med barn,
- IX. allmänna barnbidrag och särskilda barnbidrag till änkors och invaliders m. fl. barn,
- X. yrkesskadeförsäkring,
- XI. socialhjälp.

2) Konventionen äger tillämpning jämväl på lagstiftning, som innebär ändring i, tillägg till eller kodifiering av den i mom. 1 angivna lagstiftningen, där ej annat följer av vad i mom. 3 stadgas.

3) Endast om de fördragsslutande länderna träffa överenskommelse där-om skall konventionen äga tillämpning på sådan ändring i eller sådant tillägg till den i mom. 1 angivna lagstiftningen som innebär tillämpning av överenskommelse rörande social trygghet som det ena landet slutit med tredje land.

ANDRA DELEN.

Allmänna bestämmelser.

Artikel 3.

Medborgare i det ena landet skall, där ej annorlunda stadgas i denna konvention, i fråga om skyldigheter och rättigheter enligt det andra landets lagstiftning vara likställd med detta lands egna medborgare.

Artikel 4.

1) Därest svensk eller brittisk medborgare, som icke är regelmässigt bosatt i Sverige, arbetar i detta land för arbetsgivare, som är bosatt eller har sitt huvudkontor i Förenade Konungariket, skall för de första tolv månaderna av arbetstiden i Sverige gälla,

- a) att bestämmelserna i den brittiska lagstiftningen om erläggande av avgifter skola tillämpas på honom som om han arbetade i Förenade Konungariket,
- b) att motsvarande bestämmelser i den svenska lagstiftningen icke skola äga tillämpning på honom,
- c) samt att han skall vara berättigad till svenska medicinska förmåner enligt bestämmelserna i artikel 9.

2) Därest svensk eller brittisk medborgare, som är bosatt i Sverige, arbetar i Förenade Konungariket för arbetsgivare med företag i Sverige, skall för de första tolv månaderna av arbetstiden i Förenade Konungariket gälla,

- a) att den i artikel 2 mom. 1 litt. b, I, V och VII—X angivna svenska lagstiftningen skall tillämpas på honom,
- b) att bestämmelserna i den brittiska lagstiftningen om erläggande av avgifter icke skola äga tillämpning på honom,
- c) samt att han skall vara berättigad till brittiska medicinska förmåner enligt bestämmelserna i artikel 9.

3) Varar arbete som avses i mom. 1 eller 2 längre tid än tolv månader, skola bestämmelserna i berörda mom. alljämt gälla för arbetstagaren, såvida behörig myndighet i det land där han arbetar lämnar medgivande därtill före utgången av den i momentet angivna tolvmånaderstiden.

Artikel 5.

1) Där ej annat följer av mom. 2 i denna artikel och av artikel 9 skall den som är medborgare i ett av länderna och arbetar ombord på fartyg eller flygplan hemmahörande i det andra landet omfattas av lagstiftningen i det senare landet endast i fall då han är bosatt i detta land.

2) Där ej annat följer av mom. 3 och 4 skall

a) den svenska lagstiftningen om yrkesskadeförsäkring gälla för brittisk medborgare, som arbetar ombord på svenskt fartyg, eller för brittisk medborgare, som är bosatt i Sverige och arbetar ombord på ett svenskt flygplan,

b) den brittiska lagstiftningen om yrkesskadeförsäkring gälla för i Sverige bosatt svensk eller brittisk medborgare, som arbetar ombord på brittiskt fartyg eller flygplan.

3) Därest fartyg hemmahörande i det ena landet befinner sig i hamn i det andra landet eller å detta lands territorialvatten, skall för svensk eller brittisk medborgare, som utför annat arbete ombord än som befälhavare eller medlem av besättningen och som är bosatt i det senare landet och där anställts för ifrågavarande arbete, gälla lagstiftningen i sistnämnda land som om han arbetade i detta land.

4) Arbetar svensk eller brittisk medborgare, som är bosatt i det ena landet, ombord på fartyg eller flygplan hemmahörande i det andra landet och avlönas han för detta arbete av person eller företag med verksamhet inom det förra landet och icke av ägaren till fartyget eller flygplanet, skall med avseende på detta arbete lagstiftningen i det förra landet äga tillämpning på honom som om fartyget eller flygplanet vore hemmahörande i detta land. Den person eller det företag, som avlönar honom, skall anses såsom hans arbetsgivare vid tillämpning av nämnda lagstiftning.

Artikel 6.

1) Medborgare i det ena landet, som arbetar i det andra landet i stats-tjänst för sitt eller ett tredje land, och den som är i personlig tjänst hos medborgare i förstnämnda land med sådant arbete skall jämte person, som för sin försörjning är beroende av honom, vara berättigad till samma medicinska förmåner enligt lagstiftningen i det andra fördragsslutande landet som medborgare i detta land, vilken är bosatt där.

2) Konventionen äger icke tillämpning på utsänd personal (established members) i den brittiska utrikesförvaltningen, där ej annat följer av mom. 1.

3) I annat fall än som avses i mom. 2 skola i fråga om brittisk medborgare, som arbetar i Sverige i brittisk statstjänst och icke är stadigvarande bosatt i Sverige, och i fråga om den som är i personlig tjänst hos sådan person och som icke är stadigvarande bosatt i Sverige, tillämpas den brittiska lagstiftningens bestämmelser om erläggande av avgifter som om han arbetade i Förenade Konungariket, och skola motsvarande bestämmelser i den svenska lagstiftningen icke äga tillämpning på honom.

4) Beträffande svensk medborgare, som är anställd i svensk statstjänst men arbetar i Förenade Konungariket eller som är i personlig tjänst hos svensk medborgare som nu nämnts, skall tillämpas den svenska lagstiftning, som angivits i artikel 2 mom. 1 litt. b, I, V och VII—X, och skola den brittiska lagstiftningens bestämmelser om erläggande av avgifter icke tillämpas för honom. Vad nu sagts skall dock icke äga tillämpning på olönad konsul eller den, som är i tjänst hos och avlönas av olönad konsul.

5) I annat fall än som avses i mom. 2, 3 eller 4 skall för svensk eller brittisk medborgare, som arbetar i ena landet i statstjänst för det andra landet, och för den som är i personlig tjänst hos svensk eller brittisk medborgare som nu nämnts gälla lagstiftningen i det land där han arbetar, och skall han vid tillämpningen härav anses bosatt i detta land.

Artikel 7.

Arbetar svensk eller brittisk medborgare i Sverige och skola den brittiska lagstiftningens bestämmelser om erläggande av avgifter enligt artikel 4 mom. 1 eller artikel 6 mom. 3 äga tillämpning å honom, skall

- a) när fråga är om rätt till sjukpenning, anses som om han och, därest hans hustru är i Sverige, även hon vistades i Förenade Konungariket,
- b) när fråga är om rätt till ersättning i anledning av olycksfall i arbete i Sverige eller yrkessjukdom till följd av sådant arbete, anses som om detta arbete omfattades av den brittiska försäkringen och olycksfallet inträffat eller sjukdomen ådragits i Förenade Konungariket samt, därest hans hustru är i Sverige, som om hon vistades i Förenade Konungariket,
- c) när fråga är om rätt till moderskapsbidrag (maternity grant) och tilläggspenning (maternity allowance) anses som om hans hustru vistades i Förenade Konungariket även när hon vistas i Sverige.

Artikel 8.

De behöriga myndigheterna i de båda länderna äga träffa överenskommelse om undantag helt eller delvis från bestämmelserna i artiklarna 4, 5 och 6 för särskilda personer eller persongrupper.

TREDJE DELEN.

Förmåner.

Medicinska förmåner

Artikel 9.

1) Svensk medborgare skall, såframt han är bosatt i något av de båda länderna, under vistelse i Förenade Konungariket vara likställd med där bosatt brittisk medborgare i fråga om rätt till detta lands medicinska förmåner.

2) Brittisk medborgare, som är medlem i svensk sjukkasse, skall vara likställd med svensk medborgare i fråga om rätt att åtnjuta svenska medicinska förmåner såväl i Sverige som i andra länder.

3) Brittisk medborgare, som icke är medlem i svensk sjukkasse, skall, såframt han är bosatt i något av de båda länderna, under vistelse i Sverige äga åtnjuta samma medicinska förmåner enligt den i artikel 2 mom. 1 litt. b, I, II och IV angivna lagstiftningen som där bosatt svensk medborgare.

Kontantförmåner vid sjukdom

Artikel 10.

1) Har svensk eller brittisk medborgare efter sista ankomsten till Förenade Konungariket blivit skyldig att erlägga avgifter såsom arbetstagare eller självständig företagare enligt brittisk lagstiftning men har han efter

ankomsten icke uppburit kontantförmåner vid sjukdom enligt nämnda lagstiftning för 624 dagar avseende tid, då han ej utfört arbete (period of interruption of employment) i denna lagstiftnings mening, skall han vid prövning av frågan om rätt till sådan förmån anses hava

- a) erlagt avgift för varje vecka då han varit bosatt och haft förvärvsarbete i Sverige,
- b) gottskrivits avgift för varje vecka då han varit bosatt i Sverige och på grund av sjukdom eller arbetslöshet varit förhindrad att utöva förvärvsarbete,
- c) uppfyllt de för rätt till nämnda förmån stadgade avgiftsvillkoren för de första sex månaderna efter den tidpunkt då han senast var i Sverige, under förutsättning att han vid denna tidpunkt skulle vid sjukdom hava varit berättigad till kontantförmåner från den allmänna sjukförsäkringen i Sverige.

2) Brittisk medborgare, som är bosatt i Sverige, skall i fråga om rätt till kontantförmåner från den allmänna sjukförsäkringen i Sverige vara likställd med svensk medborgare, där ej annat följer av artikel 6 mom. 3.

3) Svensk eller brittisk medborgare, vilken skulle vara berättigad att uppbära kontantförmåner vid sjukdom enligt det ena landets lagstiftning om han befunne sig i detta land, skall, såframt behörig myndighet i detta land lämnar medgivande därtill, äga uppbära sådan förmån under tillfällig vistelse i det andra landet.

Moderskapsförmåner

Artikel 11.

1) Därest kvinna, som är svensk eller brittisk medborgare och varit bosatt i Sverige, föder barn i Förenade Konungariket, skall hon, såframt hon icke uppburit moderskapshjälp eller mödrahjälp enligt svensk lagstiftning för denna barnsbörd och avgiftsplikt föreligger för henne eller hennes man enligt brittisk lagstiftning, vara berättigad till moderskapsbidrag (maternity grant) eller hemförlossningsbidrag (home confinement grant) enligt denna lagstiftning som om hon eller hennes man fullgjort lagstadgade avgiftsvillkor för varje vecka då hon eller han varit bosatt i Sverige. Erhåller hon moderskapsbidrag (maternity grant) enligt brittisk lagstiftning, äger hon icke för samma barnsbörd uppbära moderskapshjälp enligt svensk lagstiftning.

2) Kvinna, som är brittisk medborgare och föder barn i Sverige, skall, såframt hon icke uppburit moderskapsbidrag (maternity grant) enligt brittisk lagstiftning för denna barnsbörd, vara berättigad till moderskapshjälp och mödrahjälp enligt svensk lagstiftning på samma villkor som kvinna, vilken är svensk medborgare. Erhåller hon moderskapshjälp enligt sistnämnda lagstiftning, äger hon icke för samma barnsbörd uppbära moderskapsbidrag (maternity grant) enligt brittisk lagstiftning.

3) Vad i mom. 2 stadgats äger ej tillämpning på kvinna, som enligt artikel 7 är berättigad till moderskapsbidrag (maternity grant) eller tilläggspenning (maternity allowance).

Förmåner vid arbetslöshet

Artikel 12.

1) Svensk eller brittisk medborgare skall vara berättigad till förmån vid arbetslöshet enligt brittisk lagstiftning som om han

- a) erlagt i denna lagstiftning föreskriven arbetstagareavgift för varje vecka, för vilken han erlagt avgift till den svenska arbetslöshetsförsäkringen,
- b) gottskrivits sådan avgift för varje vecka som han varit ansluten till den svenska arbetslöshetsförsäkringen och av sjukdom eller arbetslöshet varit förhindrad att utföra arbete,
- c) uppfyllt avgiftsvillkoren för erhållande av förmån vid arbetslöshet enligt brittisk lagstiftning under de första sex månaderna efter den tidpunkt då han senast var i Sverige, såframt han vid denna tidpunkt skulle hava varit berättigad till ersättning från den svenska arbetslöshetsförsäkringen om han varit arbetslös och oförhindrad att åtaga sig arbete,
- d) varit bosatt i Förenade Konungariket under bosättnings-tid i Sverige.

2) Svenska regeringen förbinder sig att verka för att den svenska tillsynsmyndigheten och de svenska erkända arbetslöshetskassorna skola med-giva svensk eller brittisk medborgare, som är medlem i arbetslöshetskassa, rätt att tillgodoräkna försäkringsavgifter, som han erlagt i egenskap av arbetstagare enligt den brittiska lagstiftningen, såsom avgifter erlagda till denna kassa.

Ålderspension

Artikel 13.

1) Svensk eller brittisk medborgare, som varit bosatt i Förenade Konungariket oavbrutet minst fem år omedelbart innan han ansöker om ålderspension enligt brittisk lagstiftning, skall tillerkännas sådan förmån med vad som skulle hava utgått om han eller, om ansökningen avser gift kvinna eller änka, hennes man erlagt avgifter enligt denna lagstiftning för varje vecka då han varit bosatt i Sverige.

2) Vad i mom. 1 sägs skall icke gälla beträffande gift kvinna eller änka, som ansöker om ålderspension på grund av egen avgiftsbetalning, med mindre hon efter äktenskapets ingående erlagt minst 156 avgifter enligt brittisk lagstiftning.

3) Brittisk medborgare skall i fråga om rätt till ålderspension enligt svensk lagstiftning vara likställd med svensk medborgare, under förutsättning att han omedelbart innan ansökan om sådan förmån göres

- a) vistats oavbrutet minst fem år i Sverige eller
- b) uppbar invalidpension, sjukbidrag, änkepension eller bidrag till änkor och änklingar med barn enligt svensk lagstiftning.

Förmåner vid nedsatt arbetsförmåga

Artikel 14.

1) Har svensk eller brittisk medborgare efter sista ankomsten till Förenade Konungariket erlagt minst 52 avgifter såsom arbetstagare eller självständig företagare enligt brittisk lagstiftning samt efter ankomsten uppburit kontantförmåner vid sjukdom enligt nämnda lagstiftning för 624 dagar avseende tid, då han ej utfört arbete (period of interruption of employment) i denna lagstiftnings mening, skall han vid prövning av frågan om rätt till ytterligare sådan förmån anses hava erlagt avgift för varje vecka då han varit bosatt och haft förvärvsarbete i Sverige.

2) Brittisk medborgare skall i fråga om rätt till invalidpension eller sjukbidrag enligt svensk lagstiftning vara likställd med svensk medborgare, såframt han vistats i Sverige oavbrutet minst ett år omedelbart innan ansökan om sådan förmån göres och under denna vistelse minst ett år varit i stånd att utöva normal förvärvsverksamhet.

Efterlevandeförmåner

Artikel 15.

1) Vid prövning av frågan om rätt till änkepensionsförmån (widow's benefit) enligt brittisk lagstiftning för kvinna, som är svensk eller brittisk medborgare, skall anses, att hennes man erlagt avgift enligt denna lagstiftning för varje vecka då han varit bosatt i Sverige, såframt

- a) han vistats i Förenade Konungariket oavbrutet minst fem år omedelbart före sin död eller
- b) hon själv vistats i detta land oavbrutet minst fem år omedelbart innan ansökan om förmån göres.

2) I fall då änkepensionsförmån (widow's benefit) utgår enligt brittisk lagstiftning om förmånstagarens barn vistas i Förenade Konungariket skall sådan förmån utgå även om barnet vistas i Sverige.

3) Brittisk medborgare skall i fråga om rätt till änkepension eller bidrag till änkor och änklingar med barn enligt svensk lagstiftning vara likställd med svensk medborgare,

- a) om den avlidne omedelbart före dödsfallet vistats i Sverige oavbrutet minst fem år eller åtnjöt invalidpension eller sjukbidrag enligt svensk lagstiftning, allt under förutsättning att den efterlevande vid dödsfallet stadigvarande vistades i Sverige, eller
- b) om den efterlevande själv vistats i Sverige oavbrutet minst fem år omedelbart innan ansökan om förmån göres.

Barnbidrag

Artikel 16.

1) Vid prövning av frågan om rätt till förmyndarbidrag (guardian's allowance) enligt brittisk lagstiftning för barn, som är svensk eller brittisk medborgare och bosatt i Förenade Konungariket, skall, om en av föräldrarna varit bosatt i Sverige, anses att denne varit försäkrad enligt brittisk lagstiftning.

2) Barn, som själv är eller vars fader eller moder är eller varit brittisk medborgare, är berättigad till allmänt barnbidrag enligt svensk lagstiftning såframt barnet är bosatt i Sverige och fostras av någon som är mantalskriven i Sverige.

3) Barn, som är brittisk medborgare och bosatt i Sverige, skall i fråga om rätt till särskilt barnbidrag till änkers och invaliders m. fl. barn enligt den svenska lagstiftningen vara likställt med svensk medborgare.

Förmåner vid yrkesskada

Artikel 17.

Svensk eller brittisk medborgare, som äger uppbära ersättning enligt det ena landets lagstiftning om yrkesskadeförsäkring under vistelse i detta land, skall vara berättigad att uppbära sådan ersättning även då han vistas i det andra landet.

Artikel 18.

Har svensk eller brittisk medborgare, som ådragit sig yrkessjukdom, arbetat i båda länderna i verksamhet som inneburit fara för sjukdomen, skall han, där ej annat följer av artiklarna 7 och 19, vid prövning av frågan om rätt till förmån i anledning av denna sjukdom enligt lagstiftningen i det land, där han senast utfört sådant arbete, anses hava utfört ifrågavarande arbete endast i detta land.

Artikel 19.

Vid prövning av ansökan av svensk eller brittisk medborgare om förmån vid yrkesskada enligt det ena landets lagstiftning skall hänsyn tagas till utgående eller tidigare åtnjuten förmån vid yrkesskada enligt lagstiftningen i det andra landet, som om denna förmån utginge eller utgått enligt förstnämnda lagstiftning.

Betydelsen av uttrycket »bosatt»*Artikel 20.*

Vid tillämpning av mom. 1 i envar av artiklarna 10, 11, 13, 14, 15 och 16 skall hänsyn icke tagas till tid varunder någon varit bosatt i Sverige före det han fyllt sexton år eller efter det han uppnått eller anses hava uppnått den pensionsålder som gäller i ifrågavarande fall enligt brittisk lagstiftning.

Betydelsen av uttrycket »oavbruten vistelse»*Artikel 21.*

Vid tillämpning av bestämmelserna i denna konvention skall en person anses hava vistats oavbrutet i ettdera landet under den tid, då han icke varit frånvarande från landet frånsatt,

- a) i fall som avses i artiklarna 13 och 15, bortovaro under högst 4 månader åt gången,
- b) i fall som avses i artikel 14, bortovaro under högst en månad åt gången,
- c) annan bortovaro som behörig myndighet i nämnda land med hänsyn till varaktigheten av hans bosättning i landet och anledningen till bortovaron medgiver må lämnas utan avseende.

Vid beräkning av längden av den tid vederbörande oavbrutet vistats i landet skall dock icke medräknas tid, varunder han varit frånvarande därifrån.

Bortovaro från Förenade Konungariket*Artikel 22.*

1) Vad i artikel 13 mom. 1, artikel 15 mom. 1 eller artikel 16 mom. 1 stadgas berättigar icke någon till förmån för tid, då han icke vistas i Förenade Konungariket, med mindre han under denna tid alltfjänt är bosatt i Förenade Konungariket.

2) Vad i artikel 16 mom. 1 stadgas medför icke rätt till förmyndarbidrag (guardian's allowance) för visst barn för tid, då barnet icke vistas i Förenade Konungariket, med mindre barnet under denna tid alltfjänt är bosatt i Förenade Konungariket.

Rätt till brittiska förmåner under vistelse i Sverige

Artikel 23.

Svensk eller brittisk medborgare, som om han vistades i Förenade Konungariket skulle vara berättigad till ålderspension eller efterlevandeförmån (widow's benefit) enligt brittisk lagstiftning, skall, där ej annat följer av vad i artikel 24 stadgas, äga uppbära sådan förmån även under vistelse i Sverige. Är han icke bosatt i Förenade Konungariket skall förmånen därvid fastställas enligt de föreskrifter i brittisk lagstiftning, vilka avse utgivande av förmån till personer som äro bosatta utanför Förenade Konungariket. Vad ovan sägs gäller icke förmån, som helt eller delvis utgår med tillämpning av artikel 13 mom. 1 eller artikel 15 mom. 1.

Dubbla ålders- och efterlevandeförmåner

Artikel 24.

Svensk eller brittisk medborgare, som vistas i det ena landet och är berättigad till ålderspension eller efterlevandeförmån (widow's benefit) enligt detta lands lagstiftning, äger icke erhålla högre sådan förmån enligt det andra landets lagstiftning än som motsvarar skillnaden mellan vad han, om man bortser från bestämmelserna i denna artikel, skulle hava uppburit i ålderspension eller efterlevandeförmån enligt denna lagstiftning och vad han är berättigad till enligt det förra landets lagstiftning.

Ansökan om förmån utan återopande av konventionen

Artikel 25.

I andra fall än som avses i artiklarna 11, 19 och 24 äger den som ansöker om förmån enligt någotdera landets lagstiftning få ansökningen prövad utan hänsynstagande till bestämmelserna i denna del av konventionen.

FJÄRDE DELEN.

Övriga bestämmelser.

Artikel 26.

De behöriga myndigheterna skola

- 1) vidtaga erforderliga administrativa åtgärder för tillämpningen av denna konvention;
- 2) hålla varandra underrättade om åtgärder som av dem vidtagits för tillämpningen av konventionen;
- 3) snarast möjligt underrätta varandra om sådana ändringar i vederbörande lands lagstiftning, vilka påverka tillämpningen av konventionen;
- 4) lämna varandra bistånd i alla frågor, vilka avse tillämpningen av konventionen.

Artikel 27.

Myndighet i det ena landet, som har att utbetala förmån enligt konventionen till person i det andra landet, äger på begäran erhålla biträde av myndighet i det senare landet att såsom ombud för den förra myndigheten verkställa utbetalningen.

Artikel 28.

Kostnaderna för förmåner, som utgå enligt lagstiftningen i det ena landet med tillämpningen av denna konvention, skola icke återgäldas av det andra landet.

Artikel 29.

Ansöker svensk eller brittisk medborgare, som vistas i det ena landet, om förmån enligt lagstiftningen i det andra landet, skall på begäran av behörig myndighet i detta land behörig myndighet i det förra landet på egen bekostnad sörja för att han blir läkarundersökt.

Artikel 30.

1) Enligt det ena landets lagstiftning medgiven befrielse från eller nedsättning av stämpel- och andra avgifter i samband med utfärdande av intyg eller handling, som skall företes enligt nämnda lagstiftning, skall jämväl omfatta intyg och handlingar, som skola företes enligt lagstiftningen i det andra landet.

2) Skall vid tillämpningen av denna konvention intyg eller annat dokument företes för behörig myndighet i något av länderna, må nämnda myndighet icke kräva, att intyget eller dokumentet skall vara försett med myndighets legalisering eller bestyrkande.

Artikel 31.

Ansökan, anmälan och besvär, som enligt lagstiftningen i det ena landet skola ingivas till myndighet i detta land inom föreskriven tid men som inom samma tid ingivits till motsvarande myndighet i det andra landet, skola anses hava ingivits i rätt tid till myndigheten i det förra landet. Därvid skall myndigheten i det andra landet så snart som möjligt låta översända ansöknings, anmälan eller besvären till behörig myndighet i det förra landet.

Artikel 32.

De behöriga myndigheterna i de båda länderna må vid tillämpningen av denna konvention skriftväxla direkt med varandra eller med person, som ansökt om förmån enligt konventionen, eller med lagligen befullmäktigat ombud för honom.

Artikel 33.

1) De båda ländernas behöriga myndigheter skola söka genom förhandlingar lösa tvister rörande tolkningen eller tillämpningen av denna konvention.

2) Kan sådan tvist icke lösas genom förhandlingar inom en tid av tre månader, skall tvisten hänskjutas till avgörande av en skiljenämnd, vars sammansättning och förfarande skall regleras genom överenskommelse mellan de båda fördragsslutande länderna.

3) Skiljenämnden skall avgöra tvisten i enlighet med denna konventions principer och anda och avgörandet skall vara slutgiltigt och bindande.

Artikel 34.

1) Vad i denna konvention stadgas berättigar icke till förmån för tid före konventionens ikraftträdande.

2) Bestämmelserna i andra delen av denna konvention avse icke tidsperioder, då svensk eller brittisk medborgare var arbetstagare före konventionens ikraftträdande.

3) Där ej annat följer av mom. 1 och 2 skall förmån — dock ej moder-skapsbidrag (maternity grant) eller hemförlossningsbidrag (home confinement grant) — utgivas enligt bestämmelserna i denna konvention även på grund av före konventionens ikraftträdande inträffad händelse. Förmån utgår därvid från och med dagen för ikraftträdandet, under förutsättning att ansökan därom göres inom tre månader från nämnda dag.

4) Vid prövning av svensk eller brittisk medborgares rätt till förmån enligt bestämmelserna i konventionen skola även beaktas perioder, då han före konventionens ikraftträdande vistats i Sverige eller Förenade Konungariket eller varit bosatt eller mantalsskriven där eller varit försäkrad enligt lagstiftningen i något av dessa länder.

Artikel 35.

Upphör denna konvention att gälla, skall rättighet, som förvärvats med tillämpning av dess bestämmelser, alltjämt bestå, och skola förhandlingar upptagas rörande sådana rättigheter, som då hålla på att förvärvas enligt konventionens bestämmelser.

Artikel 36.

Denna konvention skall ratificeras och ratifikationsinstrumenten skola utväxlas i London snarast möjligt. Konventionen skall träda i kraft första dagen i den andra månaden efter den då ratifikationsinstrumenten utväxlats.

Artikel 37.

Denna konvention skall gälla under ett år från dagen för dess ikraftträdande. Den skall därefter fortfara att gälla för ett år i sänder, om den icke skriftligen uppsagts tre månader före utgången av sådan ettårsperiod.

Till bekräftelse härpå hava undertecknade, vederbörligen befullmäktigade ombud för respektive regeringar, undertecknat denna konvention och försett densamma med sina sigill.

Som skedde i Stockholm den 9 juni 1956 i dubbla exemplar, på svenska och engelska språken, vilka båda texter skola äga lika vitsord.

ÖSTEN UNDÉN

(L. S.)

SELVYN LLOYD

(L. S.)

R. M. A. HANKEY

(L. S.)